

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET
Postboks 8007 Dep

0030 OSLO

Deres ref:	Vår ref 2024/652-4	Saksbehandler Øystein Dyrлие	Dato 07.06.2024
------------	-----------------------	---------------------------------	--------------------

Høringsbrev - Forslag til ny gjødselbrukforskrift

Vi viser til høringsbrev angående forslag til ny gjødselsforskrift.

Høringsforslaget er behandlet av Landbruksnemnda 06.06.2024.

På bakgrunn av deres vedtak gir vi følgende uttale:

Hemnes kommune ser positivt på at gjeldende forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav nå deles i to nye forskrifter, og at Gjødselbrukforskriften tar inn bestemmelser om gjødslingsplanlegging. Dette vil gi et mer oversiktlig regelverk.

Generelt vil forskriften gi store utfordringer for landbruksnæringen i Hemnes om den blir gjennomført slik forslaget foreligger. Hemnes kommune mener at høringsforslaget også er utfordrende med tanke på matsikkerhet og økt selvforsyning.

Hemnes kommune ser den faglige begrunnelsen for en innskjerping av dagens regelverk. I dag er det store utfordringer med å holde dagens krav på en del bruk. Dette gjelder både praktisk gjennomføring og lagerkapasitet. Mange bruk innfører driftssystemer som er tilpasset nye krav. Slik er det en omstilling på gang uavhengig av skjerpede krav. Det er derfor viktig at næringen tilføres ressurser til dette, samt får nødvendig tid til omstilling.

Den største praktiske utfordringen med en strengere gjødsselforskrift er nok investering i gjødsellagre, her vil det være behov for økte ressurser og nødvendig til for omstilling. En stor utfordring for landbruket her i Nordland er at muligheten for dispensasjon er knyttet opp mot vannforskriften. «Statsforvalteren i deler av landet der vekstsesongen normalt starter etter 1 mai, kan forskriftsfeste en forlenget spredefrist om høsten. Forutsetningen er at vannforekomstene i nedbørsfeltet oppfyller målene i vannforskriften, og ikke står i fare for å få forverret tilstand.» I Nordland er 246 vannforekomster registrert med moderat (26), (dårlig) og svært dårlig (6) tilstand. Disse vannforekomstene berører store deler av jordbruksarealet i

Postadresse:	Epostadresse:	Telefon:	Bankkonto:
Sentrumsveien 3, 8646 Korgen	postmottak@hemnes.kommune.no	99155388	4512 05 00280
Besøksadresse:	Web adresse:		Organisasjonsnummer:
Sentrumsveien 3	www.hemnes.kommune.no		846316442

Nordland. I tillegg kan en vannforekomst bestå av flere bekker/vassdrag. I tillegg til at flere vannforekomster er vurdert som påvirket av landbruk vil mange være påvirket av spredte avløp. Dette vil medføre at man vil få strenge restriksjoner på landbruket inntil problemet med spredte avløp blir løst. Vannforskriften åpner for mindre strenge miljømål og utsatt frist for gjennomføring av tiltak. Dette skal sikre at man ikke må avvikle næringsvirksomhet i et nedslagsfelt, men samtidig stimulere til at man gjør det som er mulig for å redusere påvirkning av vannkvaliteten. Slik forslaget til gjødselsforskrift er utformet går man langt utover det vannforskriften krever for å sikre vannkvalitet. Dette punktet må derfor tas ut av forskriften.

Nye krav til spredetidspunkt:

Hovedregelen i dag er at spredning av organisk gjødsel må skje i perioden 15. februar til 1. november. Forslag til nytt krav er at spredning av organisk gjødsel må skje i perioden 1. mars til 1. september, og med krav om å høste eller etablere plantevekst etter siste spredning. Hemnes kommune ser den faglige begrunnelsen for at spredning av gjødsel bør skje innen dette tidsrommet, men vi ser også de åpenbare utfordringene et rigid påbud skaper for landbruksnæringen. I dag er det store utfordringer med å holde dagens krav på en del bruk. Dette gjelder både praktisk gjennomføring og lagerkapasitet. Dispensasjon beskriver sen vår (snø og frost)- hva med ekstremnedbør/tørke? Mange bruk innfører driftssystemer som er tilpasset nye krav. Slik er det en omstilling på gang uavhengig av skjerpede krav. Det er derfor viktig at næringen tilføres ressurser til dette, samt får nødvendig tid til omstilling. Fristen i høringsforslaget er alt for kort for nødvendig omstilling.

Spredemengde:

Nye krav til spredemengde vil gi økt transport og derved større klimautslipp og kostnader.

Balansegjødsling:

Krav til balansejødsling vil for de som driver enda godt og mer intensivt enn snittet, vil etter avlingsnivå som forslag til Gjødselsforskrift har foreslått- bli straffet. Da i form av merarbeid med meldeplikt, loggføring, kontroll og hyppigere jordprøvetaking. Vi foreslår at foretak som kommer inn under balansejødselmodellen blir økonomisk kompensert.

Flere andre faktorer kommer også inn, avlingsreduksjon ved beitende gås, samt vilt og tamme reinsdyr. Dette kan lett komplisere balansejødslingen da enkelte skifter har føret andre dyr enn foretakets egne. Gjødslet mengde etter godkjent gjødselplan stemmer da ikke med høstet plantemateriale. Kan Gjødselbrukforskriften ta høyde for slike lokale problemstillinger?

Krav til balanseregnskap på organisk jord vil også slå sterkt ut, svært mange bruk i Nordland vil falle inn under ordningen og det vil bli utfordrende å fylle krav til balanse i regnskapet. En konsekvens av innstramningene er at tilgang til mer areal er nødvendig for å spre husdyrgjødsel, og jordbruket vil i områder med mye husdyrgjødsel ha mindre kapasitet til å ta imot annen fosforholdig gjødsel som fiskeslam, matavfall og andre restprodukter.

Det er et stort dilemma at man fra departementets side tar så lett på effekten av behov for mer areal. Kommunene er oppfordret til å arbeide med arealnøyralitet, og

nydyrking vil kunne gå på bekostning av andre naturkvaliteterressurser. Nydyrking medfører ofte påvirkning av nye vassdrag, og her er det også sterke restriksjoner. Gårder med mye organisk jord har i mange tilfeller bare tilgang på erstatningsareal med samme opprinnelse.

Ivaretagelse av fiskeslam, matavfall og andre restprodukter.

Den siste setningen tyder på at myndighetene først og fremst er opptatt av å kontrollere bruken av gjødselvarer fra andre leverandører. Det korrekte vil da være å pålegge disse aktørene å dokumentere hvor de leverer sitt avfallsprodukt. I dette tilfelle fiskeslam, matavfall og andre restprodukter. Jordbruket kan ikke pålegges å ivareta avfall/næringssalter fra andre næringer/private. Staten kan stimulere til «samarbeid», men da må det medfølges av midler.

Nye krav til gjødsellagre I høringsutkastet er det nye krav til gjødsellagre (tak over gjødselkummer.

Krav til gjødselplan og gjødseljournal.

-Et naturlig intervall vil være 5 år.

-Oppbevaring av gjødselplan foreslås til minst 5 år. Her må det konkretiseres med antall år. Er det ikke konkretisert, kan det lett mistolkes av bonden og resultere i avkortning i produksjonstilskuddet.

-Det er gjeldende gjødselplan for inneværende år som er viktig å dokumentere og danner grunnlag for dokumentasjon. Hva er hensikten med oppbevaringskravet av gjødselplan og gjødseljournal?

Jordprøver:

Det bør være nok at det tas jordprøver hvert 6.år, noe som er en mer realistisk tilnærming- da med tanke på kapasitet at jordprøvetaking og analyser.

Vi foreslår at bøndene kan kurses i jordprøvetaking, dette også sett i lys av økte kostnader for bonden.

Det må gjøres en konsekvensanalyse og en avklaring av hvor mange jordprøver som må tas for å dekke bondens og rådgivers behov.

Krav til gjødselplan og gjødseljournal.

-Et naturlig intervall vil være 6 år. -Oppbevaring av gjødselplan foreslås til minst 5 år. Her må det konkretiseres med antall år. Er det ikke konkretisert, kan det lett mistolkes av bonden og resultere i avkortning i produksjonstilskuddet. -Det er gjeldende gjødselplan for inneværende år som er viktig å dokumentere og danner grunnlag for dokumentasjon. Vi har derfor vansker med å se hensikten med oppbevaringskravet av gjødselplan og gjødseljournal. Bakkelagring av rundballer. - Lagring av rundballer kan godt settes ned til to år. Rundballer lagret ute i tre år er dårlig fôr og på grensen til avfall. Kontroll, håndheving av regelverket. -Det må komme nye statlige midler for dekke kommunenes økte ressursbruk og kostnader.

Med hilsen

Øystein Dyrli
Landsbrukssjef

Dette brevet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

Vedlegg:

Kopi til: